Małopolski Konkurs Języka Niemieckiego

dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego w roku szkolnym 2025/2026

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach konkursu i wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela

I. Tematyka konkursu

Na każdym z etapów konkursu obowiązuje zakres tematyczny ujęty w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego w szkole podstawowej (patrz: Treści nauczania - wymagania szczegółowe), określonej ***w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.*** *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* ***(Dz. U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)****.*

Zakres tematyczny:

Etap szkolny

1. człowiek,
2. miejsce zamieszkania,
3. edukacja,
4. praca,
5. życie prywatne,
6. żywienie,
7. zakupy i usługi,

8. podróżowanie i turystyka
9. kultura,
10. sport,
11. zdrowie,
12. świat przyrody.

Etap rejonowy

Obowiązuje zakres tematyczny podany w etapie szkolnym oraz dodatkowo:

1. społeczeństwo i role społeczne
2. marzenia i rzeczywistość

Obowiązuje także wiedza realioznawcza na temat krajów niemieckojęzycznych w oparciu o podaną w wykazie literatury pomocniczej publikację.

Etap wojewódzki

Obowiązuje zakres tematyczny podany w etapach szkolnym i rejonowym.

II. Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczestników:

Etap szkolny

Uczniowie przystępujący do etapu szkolnego konkursu powinni wykazywać się znajomością języka niemieckiego na poziomie **A1**, zgodnie z sześciostopniową skalą biegłości językowej określoną w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Wymagania te pozostają w zgodzie z zapisami podstawy programowej dla II etapu edukacyjnego **(poziom II.2)**.

Ponadto:

a) Uczestnicy powinni zapoznać się z **następującą lekturą obowiązkową**: Johanna Spyri, ***Heidi*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-Lektüren* do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy A1)

Etap rejonowy

Uczniowie zakwalifikowani do etapu rejonowego powinni wykazywać się znajomością języka niemieckiego na poziomie **A2/A2+,** zgodnie z wytycznymi Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Zakres umiejętności językowych pozostaje w zgodzie z wymaganiami podstawy programowej dla II etapu edukacyjnego (poziom II.1).

Zarówno na etapie szkolnym, jak i rejonowym przewidziano przeprowadzenie testu pisemnego, który obejmuje następujące elementy:

- zadania zamknięte sprawdzające kompetencję rozumienia tekstu czytanego,
- zadania zamknięte leksykalno-gramatyczne sprawdzające kompetencje leksykalne i gramatyczne.

Ponadto:

a) Uczestnicy powinni zapoznać się z **następującą lekturą obowiązkową:** Marion Mohr, ***Till Eulenspiegel*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-Lektüren* do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy A2)

b) Wymagana jest **wiedza realioznawcza krajów niemieckojęzycznych** zawarta w książce: Franz Specht, Wiebke Heuer, Silke Pasewalck, Dieter Neidlinger, Kristine Dahmen: *Zwischendurch mal Landeskunde*, Wydawnictwo Hueber (**następujące rozdziały:** 1. König Ludwig II. – ein Märchenkönig. 2. Friedensreich Hundertwasser. 3. Was man so trägt? Mode von fünf Generationen. 4. Die Deutschen und ihr Geld: ein 200 Jahre Schnellkurs. 5. Feste feiern – rund ums Jahr. 6. Small Talk.)

Etap wojewódzki

Od uczestników etapu wojewódzkiego oczekuje się kompetencji językowych wykraczających poza wymagania określone w podstawie programowej dla szkoły podstawowej. Uczniowie powinni posługiwać się bogatym zasobem środków językowych – leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych – w sposób umożliwiający samodzielne formułowanie i rozumienie wypowiedzi pisemnych na poziomie **B1**, zgodnie z wytycznymi Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ).

W etapie wojewódzkim przewidziany jest **test pisemny**, który może obejmować następujące elementy:

- zadania sprawdzające kompetencję rozumienia tekstu słuchanego,
- zadania sprawdzające kompetencję rozumienia tekstu czytanego,
- zadania leksykalno-gramatyczne (typu zamkniętego i otwartego),
- zadania polegające na tworzeniu wypowiedzi pisemnej.

Ponadto:

a) Uczestnicy powinni zapoznać się z następującą lekturą obowiązkową: **Franz Kafka, *Die Verwandlung*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-*

Lektüren do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy B1)

b) Wymagana jest **podstawowa znajomość biografii Franza Kafki.**

c) Należy wykazać się również wiedzą realioznawczą krajów niemieckojęzycznych zawarta w książce: Franz Specht, Wiebke Heuer, Silke Pasewalck, Dieter Neidlinger, Kristine Dahmen: ***Zwischendurch mal Landeskunde*****,** Wydawnictwo Hueber (**następujące rozdziały:** 1. Medizin? Ja, aber ... natürlich! 2. Sonntag: Ruhe- oder Werktag? 3. Müllers Müll. 4. Wien und das Wiener Lebensgefühl. 5. Berlin 6. Eine Nation greift zum Schläger.)

d) Należy znać **idiomy oraz przysłowia niemieckie** z dokumentu dostępnego pod linkiem w Netografii, a konkretnie z jego stron 3, 4, 5, 8 oraz 9 (zadanie 7).

Zakres gramatyczny:

Etap szkolny

Zakres struktur gramatycznych przewidzianych w programach nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej – **wariant II.2** (por. *Program nauczania języka niemieckiego jako drugiego języka obcego w szkole podstawowej* Aleksandry Kubickiej), w tym:

1. Użycie rodzajnika nieokreślonego
2. Użycie rodzajnika określonego
3. Użycie rzeczownika bez rodzajnika
4. Deklinacja mocna
5. Tworzenie liczby mnogiej
6. Rzeczowniki złożone rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności
7. Zaimki osobowe
8. Zaimek nieosobowy
9. Zaimek zwrotny
10. Zaimki dzierżawcze
11. Zaimki wskazujące
12. Zaimki pytające
13. Zaimki nieokreślone
14. Przymiotnik jako orzecznik
15. Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika
16. Liczebniki główne
17. Liczebniki porządkowe
18. Liczebniki mnożne i nieokreślone

19. Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi
20. Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków
21. Przysłówki czasu i miejsca
22. Przyimki z celownikiem
23. Przyimki z biernikiem
24. Przyimki z celownikiem lub biernikiem
25. Czasowniki posiłkowe *sein, haben, werden*
26. Czasowniki regularne i nieregularne
27. Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone
28. Czasowniki zwrotne
29. Czasowniki modalne w formach czasowych: Präsens, Präteritum
30. Formy czasowe Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I
31. Formy imiesłowowe czasownika: Partizip II
32. Tryb rozkazujący Bezokoliczniki z *zu* i bez *zu*
33. Rekcja czasownika
34. Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące
35. Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego
36. Przeczenia: *nein, nicht, kein, nie, niemals*
37. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami: *aber, dann, denn, oder, und*
38. Zdania podrzędnie złożone:

- zdania dopełnieniowe ze spójnikami *dass, ob*
- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. *wer, was, wann, wo*
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami *weil, da, nämlich*
- zdania warunkowe rzeczywiste: *wenn* + *Präsens*
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami *falls, wenn, als*

Etap rejonowy

Zakres struktur gramatycznych ujętych w programach nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej – wariant II.2, a także zakres struktur gramatycznych (obejmujący znajomość oraz odmianę przez liczby, osoby, przypadki i rodzaje) przedstawiony w *INFORMATORZE o egzaminie ósmoklasisty z języka niemieckiego* od roku szkolnego 2018/2019 pod redakcją Ewy Bartołd-Pieniążek, Ludmiły Stopińskiej oraz dr. Marcina Smolika (patrz: https://cke.gov.pl), jak również w *Programie nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej – II etap edukacyjny, wariant II.1* autorstwa Bożeny Niebrzydowskiej.

Zakres struktur gramatycznych obowiązujących w etapie szkolnym oraz dodatkowo:

1. Deklinacja słaba i mieszana

2. Rzeczowniki zdrobniałe*: -chen, -lein*
3. Rzeczowniki tworzone od czasowników
4. Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłowów i liczebników
5. Rzeczownik po określeniu miary i wagi
6. Zaimki względne
7. Przymiotnik jako przydawka:

- z rodzajnikiem określonym i zaimkiem wskazującym
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem *kein* bez rodzajnika
- po zaimkach liczebnych *beide, alle, viele, wenige, andere*
- po liczebniku

Etap wojewódzki

Zakres struktur gramatycznych obowiązujących na etapie szkolnym i rejonowym oraz, dodatkowo:

1. Słowotwórstwo rzeczownika, czasownika i przymiotnika (dotyczy dodatkowych zagadnień nieujętych wcześniej w etapach szkolnym i rejonowym).
2. Szczególne przypadki tworzenia liczby mnogiej rzeczowników.
3. Odmiana rzeczowników – słaba, mocna, mieszana/nieregularna (dotyczy dodatkowych zagadnień nieujętych wcześniej w etapach szkolnym i rejonowym).
4. Nazwy krajów, kontynentów i ich mieszkańców.
5. Przyimki określające miejsce, czas i przyczynę (dotyczy przyimków nieujętych we wcześniejszych etapach).
6. Odmiana przymiotnika (dotyczy zagadnień nieujętych we wcześniejszych etapach np. odmiany przymiotnika po zaimkach typu: dies-, jen- itd., po których obowiązuje tzw. deklinacja słaba, czyli jak po rodzajniku określonym)
7. Przymiotnikowa odmiana innych części mowy.
8. Szczególne formy odmiany przymiotnika.
9. Rekcja przymiotników i przysłówków wymagających celownika, biernika oraz odpowiedniego przyimka (dotyczy przypadków, których nie uwzględniono we wcześniejszych etapach).
10. Liczebniki ułamkowe.
11. Imiesłowy – Partizip I / Partizip II jako przydawka.
12. Czas przeszły Perfekt czasowników modalnych.
13. Strona bierna Passiv (Präsens; Präteritum; Perfekt).
14. Strona bierna Passiv z czasownikami modalnymi (Präsens; Präteritum).

15. Rekcja czasownika (dotyczy dodatkowych przypadków nieujętych we wcześniejszych etapach z uwzględnieniem czasowników wymagających użycia mianownika, dopełniacza, celownika i biernika a także czasowników z przyimkami.
16. Zdania pytające zawierające przeczenie.
17. Zdania warunkowe nierzeczywiste.
18. Zdania przyzwalające.
19. Zdania ze spójnikami wieloczłonowymi.
20. Tworzenie zdań (okolicznikowe czasu; okolicznikowe sposobu; warunkowe; okolicznikowe celu; przydawkowe; porównawcze; skutkowe) przy pomocy dodatkowych spójników, które nie zostały uwzględnione we wcześniejszych etapach.
21. Tryb warunkowy *Konditional I*

Uwaga:

1. W *Nowym repetytorium z gramatyki języka niemieckiego* autorstwa Stanisława Bęzy znajduje się wykaz struktur gramatycznych (np. podstawowe formy czasowników nieregularnych, szczególne przypadki tworzenia liczby mnogiej rzeczowników, przyimki, rekcja, spójniki w określonych typach zdań itp.), które należy uwzględnić podczas przygotowań do konkursu.
2. W zadaniach testowych na wszystkich etapach mogą pojawić się również struktury gramatyczne wykraczające poza wskazany zakres materiału. Nie będą one jednak miały wpływu na poprawność rozwiązań ani ocenę zadania.
3. Na wszystkich etapach konkursu obowiązuje pełna poprawność językowa — leksykalna, gramatyczna, ortograficzna oraz interpunkcyjna. Tylko przy jej zachowaniu możliwe jest uzyskanie punktów.

III. Wykaz literatury obowiązkowej dla uczestników:

1. Wybrane **podręczniki do nauki j. niemieckiego w szkole podstawowej** realizujące podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego w szkole podstawowej określoną w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.).
2. *Nowe* ***Repetytorium z gramatyki języka niemieckiego***, Stanisław Bęza, Wydawnictwo szkolne PWN
3. Franz Specht, Wiebke Heuer, Silke Pasewalck, Dieter Neidlinger, Kristine Dahmen: ***Zwischendurch mal Landeskunde***, Wydawnictwo Hueber (wybrane rozdziały).

4. Johanna Spyri, ***Heidi*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-Lektüren* do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy A1).
5. Marion Mohr, ***Till Eulenspiegel*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-Lektüren* do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy A2).
6. Franz Kafka, ***Die Verwandlung*** *(*uproszczona językowo lektura z serii *Junge ELI-Lektüren* do nauki języka niemieckiego z nagraniem audio online, poziom językowy B1).

IV. Wykaz literatury pomocniczej dla uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela w zależności od wymagań poszczególnych etapów konkursu:

1. ***A Grammatik***, Anne Buscha, Szilvia Szita wyd. Schubert Verlag E.K
2. ***B Grammatik***, Anne Buscha, Szilvia Szita, wyd. Schubert Verlag E.K.

Netografia:

1. **Redewendungen und Sprichwörter**: https://www.hueber.de/media/36/redewendungen.pdf